

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 12.7.2011
KOM(2011) 428 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk
udvikling i 2010**

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2010

1. BAGGRUND FOR ÅRSRAPPORTEN OM FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSAKTIVITETER

Årsrapporten om forskning og teknologisk udvikling i Den Europæiske Union er udarbejdet i medfør af artikel 190 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

Selv om det formelt ikke hører ind under denne rapport's emneområde, er der medtaget en del oplysninger om forskningsaktiviteter, som er udført i henhold til Euratomtraktaten.

2. DEN BREDERE KONTEKST I 2010

I juni 2010 anerkendte Det Europæiske Råd¹ Europa 2020-strategien som EU's strategi for vækst og job i det næste årti. I strategien vises Europas vej ud af krisen ved at fokusere på intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Denne strategi understøttes af syv flagskibsinitiativer, der skal fungere som katalysator for hvert prioriteret tema. Som referencepunkter for succes blev der defineret fem overordnede mål.

En af hjørnestenene i strategien er Europas behov for at forbedre sine forsknings- og innovationsegenskaber. Der blev fastsat et primært mål om at forbedre forsknings- og udviklingsforholdene, navnlig med henblik på at øge FoU-intensiteten til 3 %.

Mens EU overordnet set ikke har udviklet sig markant hen mod målet på 3 %² i løbet af det seneste årti, blev der med målet rettet fokus på nødvendigheden af, at både den offentlige og den private sektor i hele EU foretager flere investeringer i forskning og udvikling. Investeringer i forskning og udvikling er som et resultat heraf steget i faktisk værdi i hele EU-27³. Den samlede forsknings- og udviklingsintensitet i Europa er imidlertid kun på 2 % (Eurostat 2009).

Kommissionen vedtog i oktober 2010 meddelelsen "Europa 2020-flagskibsinitiativ - Innovation i EU"⁴, hvori der udstikkes en strategisk og integreret strategi for forskning og innovation. I november gav Rådet⁵ (og derefter Det Europæiske Råd i februar 2011) udtryk for støtte til dette initiativ, idet der navnlig blev lagt vægt på nødvendigheden af at skabe de rette forhold for et globalt, konkurrencedygtigt innovationsmiljø i Europa.

I sin gennemgang af EU's budget⁶ fremlagde Kommissionen sine idéer om konstruktionen og formålet med Unionens fremtidige budget og lagde fundamentet for det kommende forslag til den næste flerårige finansielle ramme. Idet der fokuseres på velovervejede finanspolitiske konsolidering, skal målet være at opnå et fremtidsorienteret budget, der skal være med til at sikre Europa 2020-målene, og som skal være baseret på afgørende principper, som f.eks. definition af de vigtigste politiske prioriteter, merværdi i EU og fokus på resultater. At være en central del af den økonomiske politik og at sikre vækst og job, forskning og innovation blev anerkendt som værende en af de mest bæredygtige veje til fremskridt.

¹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

² Det Europæiske Råd definerede i 2002 et mål om at øge FoU-intensiteten i hele EU til ca. 3 % inden udgangen af 2010.

³ En stigning på 25 % i EU-27 mellem 2000 og 2009.

⁴ http://ec.europa.eu/research/innovation_-_union/index_en.cfm.

⁵ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/118028.pdf.

⁶ http://ec.europa.eu/budget/reform/index_en.htm.

Et af de vigtigste forslag i budgetgennemgangen er forslaget om en fælles strategisk ramme for al fremtidig finansiering af forskning og innovation i EU. Målet, som det efterfølgende blev defineret i en grøn bog, skal være at udvikle et sammenhængende sæt af instrumenter, der skal sikre smidig finansiering på tværs af hele innovationskæden, fra forskning og teknologisk udvikling til demonstration og markedsføring.

3. INNOVATION I EU, HERUNDER ERA-POLITIKKENS RESULTATER

Europa har gennem Innovation i EU vedtaget en strategisk og integreret strategi for innovation, hvori målsætningerne for øget konkurrenceevne og fokus på samfundsmæssige udfordringer forstærker hinanden, og hvor ønsket om innovation bestemmer udarbejdelsen og gennemførelsen af politikker på alle områder.

En af de vigtigste gennemførelsesforanstaltninger er de europæiske innovationspartnerskaber, som skal samle alle aktører i innovationscyklussen og integrere den europæiske indsats med henblik på at rette fokus på større samfundsmæssige problemer og samtidig fremskynde markedsføringen af nye teknologier og produkter i Europa.

3.1. Overvågning af innovationsfremskridt

Som en følge af en anmodning fra Det Europæiske Råd i juni 2010 angående udvikling af en ny indikator for overvågning af innovationsfremskridt undersøgte et højniveaupanel, bestående af førende innovationseksperter i erhvervslivet og økonomer, muligheden for og kvaliteten af mulige indikatorer og deres gennemførlighed. Panelet tog højde for nødvendigheden af at undgå at duplikere målet om en forsknings- og udviklingsintensitet på 3 %, at fokusere på resultaterne og påvirkningerne og på at sikre international sammenlignelighed.

Efter panelets arbejde og efter høring af medlemsstaterne blev der i forbindelse med Innovation i EU foreslået en indikator, der baseres på andelen af hurtigvoksende innovative virksomheder i økonomien, som en vej til at fokusere på det kritiske hul, som EU bliver nødt til at lukke, hvis de førende innovative aktører på verdensplan skal indhentes.

3.2. Forbedring af rammebetingelser

En af hovedprioriteterne under Innovation i EU er den drastiske forbedring af erhvervsmiljøet, som understøtter private investeringer i forskning og innovation. Dette nødvendiggør oprettelsen af en række nøglerammebetingelser, og følgende prioriteter er blevet fremhævet af Det Europæiske Råd og i forbindelse med Innovation i EU:

på området standardisering: omlægning af det europæiske standardiseringssystem, så det kan udstede interoperable standarder meget hurtigere og mere effektivt, navnlig i IKT-sektoren

på området offentlige indkøb: bedre anvendelse af nuværende lovgivning og udvikling af en forsknings- og innovationsstrategi for små virksomheder med henblik på at fremme markedsføringen og brugen af innovative produkter

på området intellektuel ejendom: vedtagelse af et europæisk patent og udvikling af et vidensmarked i hele EU for at fremme brugen af viden⁷.

3.3. Bedre adgang til finansiering for innovative virksomheder

I løbet af 2010 var adgang til finansiering fortsat en stor forhindring for at nå Europas investeringsmål for forskning og udvikling.

Tilsagnet, der blev fremsat i forbindelse med Innovation i Europa, om at hjælpe med at håndtere denne situation omfatter udvikling af nye finansielle instrumenter på EU-plan, der skal lukke hullerne i markedet og sikre en markant stigning i mængden af privat finansiering til forskning og innovation; udvikling af et system, der skal muliggøre, at venturekapitalfonde, uanset stiftelsesmedlemsstat, frit kan fungere og foretage investeringer i hele EU; oprettelse af bedre betingelser for innovative virksomheder, så de nemmere kan finde egnede investorer i hele EU og endelig en gennemgang af statsstøtten til forskning, udvikling og innovation med henblik på at klarlægge, hvilke typer innovation der egner sig bedst til støtte.

Denne nye generation af finansielle instrumenter skal baseres på den vellykkede risikodelingsfinansieringsfacilitet⁸ (RSFF) under det syvende rammeprogram og på andre vellykkede EU-strategier.

3.4. Håndtering af samfundsmæssige problemer: Europæiske innovationspartnerskaber

Initiativet bag de europæiske innovationspartnerskaber (EIP'er) blev introduceret som en del af Innovation i EU sammen med et forslag om at starte et pilotprojekt om aktiv og sund aldring. De europæiske innovationspartnerskaber har til formål at mobilisere og samordne alle relevante tiltag på udbuds- og efterspørgselssiden. Et vigtigt aspekt angår håndteringen af lovgivningsmæssige eller finansielle forhindringer og ensretning af eksisterende støtteforanstaltninger, som skal sikre, at innovative produkter og løsninger når hurtigt frem til markedet.

Kommissionen fik i november 2010⁹ støtte fra Rådet og startede en høring af interessenter angående pilotprojektets omfang og indhold og beskrev i en rapport med ofte stillede spørgsmål forvaltningssystemerne og udvælgelseskriterierne for de næste europæiske innovationspartnerskaber. Det Europæiske Råd anerkendte pilotprojektet den 4. februar 2011.

3.5. Oprettelse af det europæiske forskningsrum (ERA)

3.5.1. Forvaltning af ERA

Med Ljubljana-processen¹⁰ fokuseres der gemmen samordnede foranstaltninger og gennem de fem ERA-partnerskaber mellem medlemsstaterne og EU på at afhjælpe mangler og ineffektivitet i de europæiske forskningssystemer pga. opsplnitning, mangel på sammenhængskraft og samordning og forhindringer for den frie bevægelighed for viden.

⁷ Rådet godkendte i marts 2011 etableringen af et øget samarbejde mellem EU-medlemsstaterne med henblik på oprettelse af et europæisk patentsystem.

⁸ http://ec.europa.eu/invest-in-research/funding/funding02_en.htm.

⁹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/118028.pdf.

¹⁰ KOM(2008) 9076.

I forbindelse med Innovation i EU blev det annonceret, at Kommissionen vil foreslå en ny ERA-ramme i 2012. Inden for denne ramme identificeres og fokuseres der på de største forhindringer, som hindrer udviklingen af et forskningssystem, der lever op til EU's ønsker om en vidensøkonomi. Kommissionen vil for at etablere denne ERA-ramme foretage en analyse af, hvordan der kan drages fordel af det styrkede lovgivningsmæssige grundlag for ERA i Lissabontraktaten.

Et andet vigtigt trin i den generelle forvaltning af ERA er vedtagelsen af et nyt mandat for CREST, som har ændret navn til Udvalget for det Europæiske Forskningsrum¹¹ (ERAC) for bedre at afspejle ERA's nye fokusområder¹².

3.5.2. Forskere

Styringsgruppen vedrørende Menneskelige Ressourcer og Mobilitet fortsatte i 2010 med at spille en aktiv rolle i implementeringen af det europæiske partnerskab for forskere. En række lande har gennem nationale handlingsplaner bidraget til udviklingen mod et mere åbent og ensartet europæisk arbejdsmarked for forskere. Der blev udarbejdet en kontrakt angående overvågning af gennemførelsen af disse tiltag med henblik på udarbejdelse af en årlig rapport for de næste tre år.

Andre vigtige tiltag omfatter udviklingen af en ramme for forskeres karrieretrin, en undersøgelse til fremme af oprettelsen af paneuropæiske pensionsfonde for forskere, en undersøgelse om bevægelighed, mønstre og karriereforløb for EU-forskere (MORE-undersøgelsen) og udvidelsen af EURAXESS-forbindelser mellem europæiske forskere og forskere i Indien og Singapore.

Planerne for 2011 omfatter fremme af en sammenlignelig forskningskarrierestruktur, fortsat arbejde med udviklingen af en paneuropæisk pensionsfond og afprøvning af idéen om at indføre et særligt forskerkort med henblik på at skabe et registrerings- og informationssystem i hele Europa.

3.5.3. Fælles programlægningsinitiativ (FPI)

Med Rådets konklusioner fra december 2009 lanceredes pilot-FPI'et om neurodegenerative sygdomme, og der blev valgt tre supplerende temaer for FPI'er, for hvilke Kommissionen har vedtaget Kommissionens henstillinger: landbrug, fødevarerikkerhed og klimaændringer; kulturarv og global forandring; sund kost giver et sundt liv. Rådet lancerede de tre FPI'er på sit møde i oktober 2010.

Gruppen på Højt Plan for Fælles Programlægning traf beslutning om en ekstra runde bestående af seks FPI'er, hvilket blev anerkendt af Rådet i maj 2010:

- 1) More Years, Better Lives - The Potential and Challenges of Demographic Change.
- 2) The microbial challenge - An emerging threat to human health.
- 3) Healthy and Productive Seas and Oceans.

¹¹ ERAC fungerer som strategisk politisk rådgivende organ for Rådet og Kommissionen inden for forsknings- og teknologiudvikling.

¹² Rådets resolution af 26. maj 2010 (3016).

- 4) Water Challenges for a Changing World.
- 5) Connecting Climate Knowledge for Europe.
- 6) Urban Europe - Global Challenges, Local Solutions.

Rådet udtrykte i sine konklusioner fra mødet i november 2010 tilfredshed med den første toårsrapport om fælles programlægning, herunder de frivillige retningslinjer for rammebetingelser, hvori udviklingen gennemgås, og fremtiden for FPI-proceduren skitseres.

3.5.4. Forskningsinfrastruktur

Forordningen, der etablerer den retlige ramme for en europæisk forskningsinfrastruktur (ERIC)¹³, blev udviklet med henblik på at fremme udviklingen og driften af en stor forskningsinfrastruktur, der inddrager flere europæiske lande. Den ensartede og rettidige gennemførelse af ERIC-forordningen i de forskellige medlemsstater forbliver imidlertid en udfordring. Den første anmodning om at etablere en ERIC blev indsendt i oktober 2010. SHARE ERIC (undersøgelsen om sundhed, aldring og pensionering i Europa) blev oprettet i marts 2011¹⁴.

Gennemførelsen af køreplanen for Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer (ESFRI) fortsatte i 2010, navnlig takket være projekter i forberedelsesfasen, som finansieres af forskningsinfrastrukturen under RP7. I 2010 blev der indgået ti aftaler, og projektets produktionsfase foregår endnu eller er umiddelbart forestående.

Gennem sin rolle som væksthushar ESFRI med gode resultater startet nye infrastrukturer og udviklet en fælles ERA-strategi, men nu er det nødvendigt at fokusere på en mere langsigtet bæredygtighed for paneuropæiske forskningsinfrastrukturer. Ekspertisestandarderne skal udvides til at omfatte driften af eksisterende infrastrukturer og bidrage til evaluering og prioritering af alle paneuropæiske forskningsinfrastrukturer. Derfor er der blevet nedsat en arbejdsgruppe, som skal udvikle og foreslå en metodologisk ramme for evaluering og definition af prioriteter inden udgangen af 2011.

3.5.5. Ekstern dimension ved ERA

Det europæiske partnerskab for internationalt samarbejde inden for videnskab og teknologi, som sigter mod at udvikle bedre sammenhæng mellem EU og medlemsstaterne, fortsatte i 2010 med at være et kerneelement i Unionens aktiviteter på dette område. Det Strategiske Forum for Internationalt Videnskabeligt og Teknologisk Samarbejde (SFIC) har sikret fremskridtet for dette partnerskab.

I løbet af 2011 rettes der særlig fokus på gennemførelse af pilotprojektet for Indien, der handler om udfordringer i forbindelse med vand og bioressourcer, med henblik på gennemførelse af en strategisk forsknings- og innovationsdagsorden mellem EU-medlemsstaterne og Indien. SFIC har også fastlagt prioriteterne for EU-medlemsstaterne ved at indlede samordnede eller fælles initiativer gennem supplerende geografiske pilotprojekter med Kina og USA.

¹³ Rådets forordning nr. 723/2009 af 25. juni 2009.

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:071:0020:0031:EN:PDF>

3.5.6. Vidensoverførsel

ERAC-udvalget om vidensoverførsel fremmer og overvåger Rådets resolution om Kommissionens henstilling og kodeks for god praksis angående vidensoverførsel¹⁵. Udvalget har fokuseret på at fremme gensidig læring og indsendte i 2010 sin første rapport, hvori de tiltag, der er truffet og planlagt på nationalt plan for at gennemføre henstillingen, beskrives. Udvalgets arbejde med at udvikle retningslinjer for interessenter angående vidensoverførsel og forvaltning af intellektuel ejendomsret i forbindelse med internationalt forskningssamarbejde og for indikatorer gjorde fremskridt.

Kommissionen har desuden påbegyndt en treårig overvågningsundersøgelse af de foranstaltninger, medlemsstaterne har truffet på baggrund af henstillingen og påvirkningerne heraf. Kommissionen ønskede at inddrage interessenterne og organiserede derfor det tredje forum for interessenter i november 2010.

3.5.7. Universiteter: Moderniseringsdagsordenen

I 2010 foregik der en række af Peer Learning Activities angående fem emner, der udgør en del af moderniseringsdagsordenen for universiteter¹⁶, og de samlede resultater blev drøftet på en konference under det belgiske formandskab under titlen "Conditions for achieving excellence in universities and other research organisations" i oktober. I marts 2011 blev der afholdt et ERAC-seminar med henblik på at færdiggøre konklusionerne og på at drøfte, hvordan resultaterne kan omsættes i den politiske proces.

Der blev i mellemtiden igangsat en interessentplatform med henblik på at udvikle fælles principper for ekstern konkurrencedygtig forskningsfinansiering. Den resulterende rapport anvendes som baggrund for politiske debatter, som f.eks. det forberedende arbejde i forbindelse med ERA-rammen og den efterfølgende dagsorden for videregående uddannelse.

4. DET SYVENDE RAMMEPROGRAM

4.1. Implementering af arbejdsprogrammerne for 2010

63 indkaldelser af forslag blev indgået i 2010 med et samlet foreløbigt budget på 3,9 mia. EUR. Et samlet antal på 12 397 støtteberettigede forslag, hvoraf 2 582 blev godkendt til finansiering¹⁷, resulterede i en succesrate på 21 % set i forhold til antallet af støtteberettigede forslag.

I alt 57 315 ansøgere deltog i samtlige støtteberettigede forslag med samlede projektomkostninger på 23,3 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 17,8 mia. EUR. I alt 13 710 ansøgere deltog i de godkendte forslag med samlede projektomkostninger på 5,2 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 3,8 mia. EUR. Den samlede succesrate var 24 % set i forhold til antallet af ansøgere.

¹⁵ KOM(2008) 1329.

¹⁶ Disse foranstaltninger omfatter bl.a.: institutionelle reformer, budgettering af forskningsprojekter, verdensklasseeksportise, rekruttering og karriereforløb for unge forskere.

¹⁷ Har opfyldt alle evalueringskriterier og blev opført på listen i forbindelse med udvælgelsesproceduren.

4.2. Arbejdsprogrammerne for 2011

Arbejdsprogrammerne for 2011 blev vedtaget den 19. juli 2010 og omfattede indkaldelser for næsten 6,4 mia. EUR i EU-investeringer i forskning og innovation. De var de første arbejdsprogrammer under RP7 efter offentliggørelsen af Europa 2020-strategien. Arbejdsprogrammerne omfattede følgende prioriteter:

- Der gives topprioritet til små og mellemstore virksomheder (smv). Smv'er vil modtage i omegnen af 800 mio. EUR, og der blev for første gang etableret afgrænsede budgetter for flere forskellige temaer.
- På sundhedsområdet vil en tredjedel af budgettet for 2011 blive brugt på forskerinitierede kliniske forsøg med henblik på at markedsføre nye lægemidler hurtigere.
- Ca. 1,1 mia. EUR af ikt-finansieringen skal bidrage til at sikre den digitale dagsorden for Europa ved at sætte fokus på udfordringer, som f.eks. et samfund med stigende aldersgennemsnit og kulstoffattig økonomi ved at rette indsatsen mod netværk og serviceinfrastrukturer af næste generation, robotsystemer, elektroniske og fotoniske teknologier samt det fremtidige internet.
- Indkaldelsen angående "Ocean of tomorrow: joining research forces to meet challenges in ocean management" vedrører flere forskellige temaer.
- Efter topmødet mellem EU og Latinamerika og Caribien (LAC) i 2010¹⁸ blev der rettet særlig fokus på deltagelse fra forskningssammenslutninger fra LAC-regionen.
- Mere end 1,3 mia. EUR blev øremærket til de bedste kreative forskere, som udvælges af Det Europæiske Forskningsråd.
- Gennem Marie Curie-aktiviteter blev der tildelt næsten 750 mio. EUR til uddannelse og karriereudvikling for forskere, herunder til grænse- og sektoroverskridende bevægelighed.

4.3. Beslægtede initiativer

For så vidt angår artikel 185-initiativer blev det i midtvejsevalueringen af fællesprogrammet Længst mulig i eget hjem (Ambient Assisted Living (AAL)) konstateret, at det med gode resultater havde været muligt at få 23 partnerlande til at samarbejde om et fælles mål om at finansiere innovative projekter, baseret på IKT-teknologier til fordel for ældre og for at støtte industrien i Europa. I løbet af 2010 gennemførte AAL en tredje indkaldelse med et samlet budget på 55 mio. EUR, hvoraf de 23 mio. EUR kom fra bidrag fra EU.

I 2010 fortsatte Eurostars sine gode resultater og tiltrak flere europæiske smv'er inden for forskning og udvikling, da der var en stigning på 10 % i antallet af ansøgere til den femte indkaldelse. En midtvejsevaluering af Eurostars blev også gennemført i år. Det blev konkluderet, at Eurostars er et godt program, som tilføjer værdi til europæiske smv'er inden for forskning og udvikling, men at der stadig er plads til forbedring.

EU investerede 48 mio. EUR i det europæiske program for metrologisk forskning (EMRP), som omfatter Europas forskning i metrologi. EMRP, som nu er i sit tredje gennemførelsesår, omfatter nu 44 % af al ERA-forskning på dette område.

¹⁸ Madrid, 18.-19. maj 2010.

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog beslutningen om et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS)¹⁹.

Der ydes finansiel støtte til forskning og innovation til private virksomheder gennem risikodelingsfinansieringsfaciliteten (RSFF). Ved udgangen af 2010 udgjorde indgåede RSFF-lån 6,305 mia. EUR fordelt på 67 projekter.

Midtvejs (udgangen af 2010) er RSFF, som er blevet positivt vurderet i en midtvejs-evaluering²⁰, et godt stykke foran den planlagte gennemførelse, og efterspørgselsniveauet ligger over de første forventninger. RSFF har genereret investeringer til en værdi, der er 32 gange større end bidraget fra EU-budgettet. I hårde tal betyder det, at 500 mio. EUR af EU-budgettet på trods af den finansielle og økonomiske krise har medført investeringer for 16 mia. EUR i perioden 2007-2010.

I 2010 nåede ITER en række vigtige milepæle²¹ gennem fællesforetagendet "Fusionsenergi"²². Efter ITER-Rådets beslutning af juli 2010 om baselinen, som angår projektets omfang, planlægning og udgifter, har Euratom arbejdet sammen med alle andre ITER-parter på at træffe flere tiltag til forbedring af forvaltning, omkostningsbegrænsning og velegnede risikobegrænsende foranstaltninger. Dette arbejde vil fortsætte i 2011.

4.4. Højdepunkter

4.4.1. Midtvejsevaluering RP7

Midtvejsevalueringen af RP7 blev gennemført af en gruppe af ti uafhængige eksperter, som vurderede programmets konstruktion, implementering og de tidlige resultater. Deres arbejde byggede på en omfattende samling undersøgelser og rapporter, men også på interviews med interessenter og Kommissions personale. I løbet af sommeren 2010 organiserede ekspertgruppen desuden en bred og åben onlinehøring af interessenter.

Ekspertene indsendte den endelige rapport den 15. november 2010²³, og den samlede generelle konklusion er, at RP7 er på rette vej, og at det bidrager markant til videnskaben i Europa og det europæiske forskningsrum.

Rapporten viser, at RP7 indtil nu har opnået meget gode resultater, men at der stadig findes store udfordringer. Disse beskrives nærmere i de 10 henstillinger, der omfatter emner som f.eks. nødvendigheden af at sikre en bedre integration af forskningsgrundlaget og samtidig sørge for en bedre adskillelse mellem EU-niveau og nationalt niveau; at bevare finansieringen på de nuværende niveauer; at sikre et markant fremskridt inden for programforenkling; at overveje et moratorium på nye forskningsinstrumenter og endelig at omtænke strategien om internationalt forskningssamarbejde.

Kommissionens formelle svar²⁴ blev vedtaget den 9. februar 2011. Strukturen i denne meddelelse følger hver af ekspertgruppens 10 henstillinger. I svaret findes der detaljerede oplysninger om tiltag, der skal tages eller foreslås, og retningslinjer, der skal følges.

¹⁹ ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/art169/docs/art-185-bonus_en.pdf.

²⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm.

²¹ <http://www.iter.org/>.

²² <http://fusionforenergy.europa.eu/>.

²³ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm.

²⁴ KOM(2011) 52 endelig.

I nogle tilfælde angives der i svaret begrænsninger for, hvad Kommissionen kan opnå uden hjælp, og der anmodes om assistance fra de andre institutioner og medlemsstaterne i forbindelse med udvikling af fælles strategier. I svaret anerkendes også ekspertgruppens konklusioner angående mål og gennemførelse af fremtidige finansieringsprogrammer. Det understreges, at der vil være behov for assistance til gennemførelse af Europa 2020-strategien, herunder målene for Innovation i EU og de relaterede flagskibsinitiativer.

4.4.2. Forenkling

2010 var et vendepunkt i bestræbelserne på at finde den optimale balance mellem forenkling og sikkerhed. På trods af de store fremskridt, der allerede er opnået, viser tilbagemeldinger fra interessenter, at der stadig er bekymringer angående kompleksiteten af rammeprogrammers bestemmelser og administrative byrder. Både interessenterne og EU-institutionerne anerkendte, at det er nødvendigt med en ekstra indsats, så konstruktionen, forvaltningen, procedurerne og værktøjerne bliver endnu mere enkle og mere effektive.

Kommissionen har gennemført en grundig analyse af mulighederne for en omfattende forenkling af forskningsprogrammerne. Resultaterne blev offentliggjort i meddelelsen Forenkling af gennemførelsen af rammeprogrammerne for forskning af 29. april 2010²⁵. Målsætningen om forenkling blev desuden behandlet grundigt i forslaget om de ændrede finansielle regler²⁶.

Mange af Kommissionens foranstaltninger modtog generel støtte, og i det sidste kvartal af 2010 blev fokus for forenklingsaktiviteterne rettet mod at definere kortsigtede foranstaltninger, som allerede kunne blive gennemført i RP7. Kommissionen kunne derfor præsentere en forenklingsspakke for RP7, som blev vedtaget den 24. januar 2011²⁷. Der arbejdes på nuværende tidspunkt hårdt på at håndtere de mere markante ændringer i forbindelse med forberedelsen af de næste forsknings- og innovationsprogrammer.

4.4.3. Funktionsmåde for fælles teknologiinitiativer

De nuværende fem fælles teknologiinitiativer (FTI'er) bygger på artikel 187 i TEUF (tidligere artikel 171 TEF). FTI'erne blev indført i RP7 som en ny mekanisme for gennemførelse af forskning på EU-niveau.

Fællesforetagende for initiativet om innovative lægemidler (IMI) er et partnerskab mellem Kommissionen og paraplyorganisationen for europæiske forskningsbaserede farmaceutindustriforeninger, EFPIA, om forbedring af borgernes sundhed gennem fokus på prækompetitive flaskehalse inden for udvikling af lægemidler. Det forudses, at farmaceutindustrien vil stå for 1 mia. EUR i naturaliebidrag, hvilket matches af bidrag i rede penge fra EU-budgettet. 2010 var det første år, hvor IMI's ledelseskantor fungerede fuldstændigt.

Den første midtvejsevaluering af IMI fandt sted hen mod slutningen af 2010. Eksperterne gav en generelt set positiv evaluering af IMI som værende verdens største partnerskab mellem offentlige og private inden for sundhedsforskning. Med disse henstillinger fokuseres der på yderligere forstærkning af IMI's funktionsmåde.

²⁵ KOM(2010) 187.

²⁶ KOM(2010) 815.

²⁷ KOM(2011) 174.

I løbet af 2010 blev **fællesforetagendet for brændselsceller og brint** (FCH) konsolideret, da det opnåede uafhængighed. Der blev også udarbejdet en ændring af Rådets forordning i 2010. Med denne ændring tages der højde for den kendsgerning, at forskningsgruppen blev det tredje medlem af FCH, og det foreslås, at naturaliebidrag fra de forskningsorganisationer, der deltager i projekterne, betragtes som "matchende" på lige fod med industriens.

Den første midtvejsevaluering af FCH finder sted på nuværende tidspunkt. Der planlægges en endelig rapport i foråret 2011.

Efter at have opnået uafhængighed i 2009 nåede **fællesforetagendet Clean Sky (luftfartsteknik og lufttransport)** stabil drift i løbet af 2010. Der blev igangsat og evalueret fem indkaldelser i løbet af året. Clean Sky har derudover også med gode resultater forvaltet de syv tilskudsaftaler for medlemmer (navngivne modtagere), der dækker 75 % af Clean Skys forskningsaktiviteter.

Midtvejsevalueringen af Clean Sky fandt sted i løbet af 2010. Evalueringen var generelt set positiv, men den omfattede en liste over mere end 40 henstillinger på forskellige niveauer.

Det forventes, at en meddelelse fra Kommissionen, som skal indeholde svar på midtvejsevalueringsrapporterne af IMI, FCH og Clean Sky, offentliggøres i løbet af 2011.

ARTEMIS-fællesforetagendet om indlejrede computersystemer startede den tredje indkaldelse til forslag i 2010. Samlet har forsknings- og udviklingsaktiviteterne for 2010 resulteret i lanceringen af 10 nye projekter med en samlet værdi på 167,5 mio. EUR. 50,5 % af udgifterne til projektet afholdes af projektets deltagere, 32,8 % af ARTEMIS-medlemsstaterne og 16,7 % af fællesforetagendet. Derved generer finansiering fra fællesskabet en løftestangseffekt på 1:6.

ENIAC-fællesforetagendet om nanoelektroniske teknologier 2020 opnåede uafhængighed i 2010. Den tredje indkaldelse for forslag blev startet i løbet af 2010. Samlet har forsknings- og udviklingsaktiviteter resulteret i lanceringen af 10 nye projekter med en samlet værdi på 201 mio. EUR. 56,5 % af udgifterne til projektet afholdes af projektets deltagere, 26,8 % af ENIAC-medlemsstaterne og 16,7 % af fællesforetagendet. Finansiering fra fællesskabet generer derved en løftestangseffekt på 1:6.

Kommissionens rapport om den første midtvejsevaluering af ARTEMIS og ENIAC blev vedtaget den 16. december 2010²⁸.

5. UDSIGTERNE FOR 2011

Med grønbogen "*Fra udfordringer til muligheder: Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation*"²⁹ lancerer Kommissionen en bred europæisk offentlig debat med henblik på at indhente input angående en række vigtige emner, som skal bidrage til udviklingen af en fælles strategisk ramme og definition af prioriteterne for fremtidige EU-finansierede forsknings- og innovationsprogrammer i perioden efter 2013.

²⁸ KOM(2010) 752.

²⁹ http://ec.europa.eu/research/csfr/index_en.cfm.

Under debatten drøftes emner som, hvordan finansieringen målrettes de nuværende udfordringer, hvordan de europæiske virksomheders innovationsaktiviteter støttes mere effektivt, og hvordan det europæiske forskningsgrundlag og det europæiske forskningsrum samtidig styrkes. Resultatet fremlægges og drøftes med interessenterne.

Fællesskabets næste finansieringsprogrammer for forskning og innovation vil være en del af Kommissionens forslag til den næste flerårige finansielle ramme, som skal præsenteres i juni 2011. Det forventes, at Kommissionen vil vedtage lovgivningsforslaget til den fælles strategiske ramme i slutningen af 2011.

6. ANDRE INFORMATIONSKILDER

Desuden er følgende informationskilder offentligt tilgængelige:

- årlige overvågningsrapporter for rammeprogrammet og særprogrammerne³⁰
- femårige vurderingsrapporter³¹
- regelmæssige rapporter med nøgletal om videnskab, teknologi og konkurrenceevne³²
- statistikker om videnskab og teknologi i Europa (Eurostat)³³
- undersøgelser og analyser, der er offentliggjort i forbindelse med Den Europæiske Unions forskningsaktiviteter og -politikker³⁴
- årsberetninger fra Generaldirektoratet for Forskning³⁵
- praktisk vejledning til EU-støttemuligheder for forskning og innovation³⁶

De fleste af disse dokumenter kan hentes eller bestilles på følgende websteder:

- CORDIS-webstedet: <http://cordis.europa.eu>
- Kommissionens websted for forskning: <http://ec.europa.eu/research>
- ERA-webstedet: <http://ec.europa.eu/research/era>
- Investing in European research-webstedet: <http://ec.europa.eu/invest-in-research>
- ERAWATCH-webstedet: <http://cordis.europa.eu/erawatch>.

³⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

³¹ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=five-year-assessment

³² http://ec.europa.eu/research/era/facts/figures/key_figures_en.htm

³³ <http://ec.europa.eu/eurostat>

³⁴ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

³⁵ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm

³⁶ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html